

2009-03-27

343-58463-06

63-C-0022

Vår referens

Samhällsbyggnadsavdelningen
Enheten för samhällsplanering
Karin Olsson
040-25 22 48
karin.m.olsson@lansstyrelsen.se

Vägverket, Region Skåne
Box 543
291 25 Kristianstad

VÄGVERKET	
Organisationsenhet <i>Plato Håkansson</i>	Objekt nr. Projekt nr <i>881096</i>
Inkom 2009-03-30	
Avslutningsdatum: Sign	Ärendet:
Diagnos - Arkivkod <i>PP20</i>	Diagnos <i>2008:68958</i>

**Yttrande över vägutredning för väg E65, delen Svedala –
Böringe, Svedala kommun
Objekt 1046**

Vägverket har översänt vägutredning E65 Svedala – Böringe till Länsstyrelsen för yttrande.

Länsstyrelsens ställningstagande

Länsstyrelsen förordar ny sträckning enligt alternativ 2A.

Bakgrund

Vägverket upprättade 1999-12-03 en reviderad vägutredning inklusive miljökonsekvensbeskrivning, som ligger till grund för projektet. Miljökonsekvensbeskrivningen har kompletterats separat 2006-05-30 och godkänts av Länsstyrelsen 2006-06-27. Till ärendet hör också en komplettering av MKB med miljömedicinska aspekter daterad 2000-11-23. Kompletterande samrådsmöte bl a om den temporära ombyggnaden av cirkulationsplatsen vid avfarten mot Sturup och om effekter ur trafiksäkerhetssynpunkt har hållits på Länsstyrelsen den 3 mars 2009.

Sedan år 2000 har det parallellt med vägutredningen för E65 planerats för en järnvägsförbindelse (Sturupspendeln) till Sturups flygplats genom Intressentgruppen Sturupsaxelns Exploaterings AB. Bolaget består av Malmö, Svedala, Skurups och Ystads kommuner samt Luftfartsverket och Region Skåne. I järnvägsutredningen redovisas tre alternativa korridorer för en förbindelse till Malmö Airport. Länsstyrelsen förordade 2008-06-05 sträckningen UA1v och UA2v4 med godstrafik på Ystadbanan.

Väg E65 och väg 813 till Sturups flygplats är båda utpekade som riksintressen för kommunikationer, liksom även flygplatsen Malmö Airport. Sturupspendeln är

2009-03-27

343-58463-06
63-C-0022

sedan den 20 december 2006 utpekad som riksintresse för kommunikationer av Banverket.

Utredningsområdet, är från natur- och kulturmiljösynpunkt, ett känsligt område med höga rekreativvärden. I området finns utpekade områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv (3 kap och 4 kap miljöbalken), för kulturmiljövård (3 kap miljöbalken) samt för två Natura 2000-områden (4 kap 8 § miljöbalken).

Allmänna utgångspunkter

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att förbättra kapaciteten på befintlig E65 genom att bygga ut vägen på delen mellan Svedala och Börringe. Projektet innebär att den regionala tillgängligheten ökar, att trafiksäkerheten ökar och att restiderna minskar.

Vägprojektet överensstämmer väl med de transportpolitiska målen om t ex tillgänglighet, regional utveckling, transportkvalitet, trafiksäkerhet och miljö.

Länsstyrelsens överväganden vid val av alternativ

Allmänt

Utgångspunkter för val av alternativ måste vara att en långsiktig hållbar lösning för både infrastruktur och miljö kan uppnås. De viktigaste alternativskiljande faktorerna som presenteras i utredningen är utbyggnad av vägbanan i befintligt läge eller längs en ny sträckning norr om den befintliga vägen. En annan faktor är hur korsningar och påfarter kommer att utformas tillsammans med det sekundära vägnätet.

Vägprojektet medför i alla alternativ en fragmentisering av landskapet och kommer att ge barriäreffekter. Dessutom kommer utbyggnaden att påverka naturmiljön, kulturmiljön och rekreativvärdena i området.

Utbyggnaden är enligt samtliga alternativ samhällsekonomiskt lönsam. Lönsamhet har i Länsstyrelsens övervägande inte behandlats som en alternativskiljande faktor.

Vid en sammanvägning av vad de olika alternativen innebär för berörda intressen förordar länsstyrelsen en ny sträckning enligt alternativ 2A. Vinsterna för landskaps- och bebyggelsestrukturerna av riksintresse för kulturmiljö blir stora och medför att förbättringar av upplevelsevärden kan göras. Samtidigt är det möjligt att göra åtgärder för att minimera intrånget i naturmiljön.

2009-03-27

343-58463-06

63-C-0022

Alternativ 2A bedöms ge minst miljöpåverkan sett till helheten, dvs utbyggnad av både väg E65 och Sturupspendeln. Alternativet ger också möjlighet till utveckling av området kring Börringe kloster.

För alternativ 2A är det viktigt att förebyggande skyddsåtgärder vidtas för att begränsa skadan på naturmiljön och friluftslivets intressen. En samordning mellan de båda infrastrukturprojekten i landskapet kan bidra till att mildra barriäreffekterna i och fragmenteringen av landskapet.

Länsstyrelsen anser att det är angeläget att den befintliga E65 avsevärt minskas i vägbredd och att den anpassas till det omgivande landskapet. Den närmare utformningen får diskuteras vidare i det efterföljande arbetet med arbetsplan och MKB.

I det fortsatta arbetet med arbetsplanen krävs ytterligare utredningar med förslag på åtgärder för att mildra och motverka effekten av infrastruktuursatsningen, med förslag på kompensationsåtgärder där negativa effekter är oundvikliga liksom förslag till förbättringsåtgärder med hänsyn till tidigare negativa effekter. (Se också bilagan, där fler åtgärder behandlas).

Naturvård

Av väsentlig betydelse för påverkan på naturmiljön och för arters fortlevnad i området, kommer att bli var i vald korridor vägen kommer att förläggas och hur anpassningen sker och vilka försiktighetsåtgärder som vidtas, för att påverkan på natur- och kulturmiljöns samlade värden ska minimeras.

Samtliga alternativ kommer att innebära grundvattensänkningar med risk för sekundära konsekvenser för naturmiljön och påverkan på landskapsbilden. Samtliga alternativ redovisar ny avfartsväg till Sturup och därmed intrång i viktiga trädmiljöer för vedlevande insekter. Vidare sker påverkan på viltstråk och spridningsmönster för kronhjort, dovhjort med flera arter. I detta skede är det svårt att bedöma hur stor skada vägutbyggnadens olika alternativ medför på naturmiljön och livsmiljön för skyddade arter.

Den södra korridoren enligt alternativ 1A och 1B påverkar naturmiljön enligt följande. Utbyggnad av sekundärvägnätet söder om väg E65 vid Börringe kloster medför stor risk för påverkan på träden längs med allén (mycket grova ekar, bokar och hästkastanj) och vid infartsvägen till Norra Lindved, med förekomst av ett flertal rödlistade lavar och mossor. I området finns även en rik fladdermusfauna.

2009-03-27

343-58463-06

63-C-0022

Öster om avfartsvägen till Sturup finns en betesmark med skogsdungar och grova ekar. Väster om Börringe och söder om vägen vid Vidarp finns ett område med grova träd (ek, ask). Delar av sekundärvägnätet planeras på hög bank i ravinen, vilket ger ett intrång och en barriäreffekt i naturmiljön norr om E65. Om väg E65 byggs ut i denna korridor kommer järnvägen att ligga högt exponerad i landskapet. Vägsträckningar på bank kan medföra risk för skada på natur- och geologiska värden i riksintresset. Barriäreffekten bedöms bli stor med en utbyggnad i befintlig sträckning. Den fortsatta utredningen och vidare planering av det valda alternativet kommer därmed att få stor betydelse.

Några konkreta effekter på naturmiljön som utformningen av alternativen i den södra korridoren skapar är följande. Alternativ 1A skadar, med påfarten på södersidan av väg E65, viktiga träd för rödlistade lavar, men berör inte lokal för den hotade ekoxen (skalbagge) som 1B gör. Alternativ 1B medför risk för stor påverkan på grova äldre jätteekar med ekoxe i ett område väster om avfartsvägen till Sturup.

Den norra korridorens utformning enligt alternativ 2A och 2B innebär en betydande påverkan på landskapsbilden med vägbankar och skärningar i mark som medför risk för skada på riksintressets natur- och geologiska värden, intrång i för närvarande opåverkade naturmiljöer med sumpskog, äldre alléer, värdefull fauna och flora. Utbyggnaden medför risk för påverkan på äldre, grova träd (bok, ek) av högt naturvärde, bäckar, småvatten et c. En del värdefulla trädmiljöer bedöms inte påverkas. Med E65 i den norra korridoren kan järnvägen passera på en längre järnvägsbro över motorvägen i det öppna landskapet. Kombinerat detta med en lång vägbro över ravinen kan faunans rörelser mellan viktiga miljöer i landskapet förbättras. Trots detta medför den norra korridoren också en betydande barriäreffekt.

Alternativ 3, 4 och 5 innebär höga bankar och djupa skärningar i landskapet för vägsträckningen. Alternativen påverkar geologiska värden, våtmarker, grova äldre träd och allé med rödlistade arter. Sammantaget medför infrastrukturutbyggnaden betydande ingrepp och barriäreffekter i naturmiljön.

Vattenfrågor

Oavsett vilket alternativ som väljs är problemsituationen komplex och svår att överblicka i detta skede. Här återfinns många geotekniskt och hydrotekniskt komplicerade områden. I samtliga alternativ är intrången omfattande. Grundläggningsarbeten av olika karaktär kommer att krävas, samt både temporär

2009-03-27

343-58463-06
63-C-0022

och permanent grundvattenavsänkning. Vid val av alternativ bör en sammanvägning med Sturupspendelns dragning göras.

Som framgår av underlagsmaterialet har området norr om E65, mellan väg 814 och 813, en komplex karaktär, vilket påverkar alternativen 2A och 2B. Ur geohydrologisk synvinkel borde den totala belastningen och åtgärderna bli mindre omfattande i alternativ 1A och 1B vad gäller olika typer av förstärkningsarbeten.

Området ligger ovanför Alnarpsströmmen som är en viktig grundvattenresurs i regionen. Alnarpsströmmen är klassificerad som en geologisk formation med betydelse för vattenförsörjningen. Jorddjupet varierar inom utredningsområdet. Dock är mäktigheten av relativt täta jordlager stor vilket minskar risken för påverkan på grundvattenresursen. Detta innebär inte att skyddsåtgärder kan uteslutas i särskilt utsatta partier, där förhöjd olycksrisk föreligger eller där det naturliga skyddet är sämre.

Kulturmiljövård

När E65:an byggdes intill en mycket värdefull godsmiljö blev det ett betydande och okänt ingrepp i den värdefulla kulturmiljön. Det befintliga läget på väg E65 har inneburit stora negativa konsekvenser för Börringe kloster med sina omgivningar. Om alternativ 2A genomförs uppstår en möjlighet att till delar återställa kulturmiljön kring Börringe kloster, som är av riksintresse för kulturmiljövården. Sambanden mellan godset och Byn förstärks. Länsstyrelsen anser att det är värdefullt att det skapas förutsättningar för att stora delar av kulturmiljön runt Börringe kloster kan återställas.

Den öppna och lätt kuperade åkermarken norr om E65 påverkas mer eller mindre i alla alternativ. Gården Perstorp är en ensamgård som varit arrendegård under Börringe kloster. Kulturmiljön kring gården kommer att påverkas av alternativen i den norra korridoren. Gårdens marker överensstämmer väl med äldre tider. I alternativ 2 skärs gårdens marker av.

De tidigare arbetarbostäderna till Börringe kloster som ligger väster om klostret och strax söder om E65, påverkas av de nya ramperna i alternativ 1 och i alternativ 4 läggs en ny väg alldeles intill arbetarbostäderna.

Godset Börringe kloster med anor ned till 1100-talet påverkas på olika sätt av alla alternativ.

2009-03-27

343-58463-06
63-C-0022

Vid Byn låg förr Börringe kyrka. Platsen är i dag en fornlämning (200:1.Börringe bytomt och 2:1 Börringe kyrka). I alternativ 1 och 3 dras nya vägar runt byn, vilket innebär ingrepp i fornlämning. Alternativ 3 påverkar även genom att en ny cirkulationsplats anläggs söder om Byn.

Börringe by påverkas genom att byns infart stängs och ges i de flesta fall en ny infart. Vägnätet runt Börringe kloster är i alternativ 1, 3 och 5 i huvudsak äldre, alternativ 2 skär genom den äldre Nötesjöallén norr om Byn. Även alternativ 2 kan komma att beröra fornlämningen Börringe bytomt 200:1. Här bör man undersöka möjligheten att så långt möjligt minimera ingreppen i fornlämningen.

Genom en steg 1 utredning kan man tidigt i plan- eller vägprocessen ta fram ett kunskapsunderlag, som redovisar de arkeologiska förutsättningarna för ett projekt

Fornlämningar

Skånes fornlämningar finns registrerade i fornminnesregistret. De senaste fornminnesinventeringarna i Skåne utfördes i mitten av 1980-talet och början av 1990-talet. Registret innehåller uppskattningsvis ca 10 % av det verkliga antalet fornlämningar.

De alternativa vägförslagen för Väg E65, Svedala-Börringe, berör följande fornlämningar enligt fornminnesregistret; Svedala 83:1 boplatzlämning, Börringe 200:1 bytomt, Börringe 81:1 fyndplats, Börringe 82:1 boplatzlämning och Börringe 85:1 gränsvall.

Ingrepp i fornlämningar regleras genom kulturminneslagren och kräver tillstånd från Länsstyrelsen.

Hälsa och säkerhet

Det är viktigt att utreda risker för olyckor med farligt gods längs den valda vägkorridoren. I områden med förhöjd olycksrisk eller vid speciellt känsliga naturpartier bör det vidtas skyddsåtgärder. Lättinfiltrerade jordmassor, som t ex grusområdet i ravinen är extra känsliga för förorening ned till grundvattnet. Detta bör studeras vidare i arbetsplaneskedet i en geoteknisk och hydrologisk undersökning.

Miljöskydd

Alternativ 2A innebär ett minsta antal bullerstörda bostadsfastigheter men även bättre framkomlighet för cykel- och långsamgående trafik. Alternativ 2A medför sannolikt en förbättrad ljudmiljö vid Börringe kloster och möjligen även i Byn,

2009-03-27

343-58463-06
63-C-0022

jämfört med dagsläget. Från bullersynpunkt bör motivet att kunna förbättra ljudmiljön vid idag utsatta bostäder väga tyngre än motivet att inte utsätta friluftsområdet för bullerstörningar.

Länsstyrelsen förutsätter vidare att arbetsplanen fastställer de åtgärder för skydd mot buller som krävs för att uppfylla gällande riktvärden vid bostäder.

Lantbruksfrågor

Samtliga alternativ innebär stora konsekvenser för jordbruket. Det är därför av stor betydelse att andra skadeverkningar än det direkta markintrånget ges en hög prioritet och att dessa löses på ett för jordbruket fullt acceptabelt sätt.

Bevarandet av högklassig jordbruksmark är av både nationellt och regionalt intresse varför en exploatering av sådan mark alltid står i konflikt med jordbruksintresset. Huvuddelen av den mark som berörs utgörs av klass 6 och 7 enligt gradering av åkermark där 10 är högsta värdet.

Markanvändningen för brukningsenheter som genomkorsas försvåras. Utöver markintrånget innebär detta att enheter splittras upp i mindre och mer svårbrukade delar, att tillgängligheten försämras och att dräneringssystem skadas. En omfördelning av jordbruksmark kan till en viss del kompensera fragmentisering. Förflyttningar av jordbruksmaskiner och djur kan underlättas med tillräckligt antal och lämpligt lokaliserade passager. Det är väsentligt att underfarters bredd och höjd är tillräckliga för passage med större jordbruksmaskiner (t.ex. skördetröskor). Återställning av skadade dräneringar är viktigt för att undvika förvärrade och bestående skador.

Övrigt trafik

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att planera för goda GC-stråk i arbetsplaneskedet. Säkra och gena GC-vägar bör planeras för att undvika att nya E65 blir en barriär i detta avseende.

Det är även angeläget att fokusera på långsamtgående fordons möjligheter att korsa den nya vägen, enligt beskrivningen under rubriken lantbruksfrågor.

Övriga synpunkter

Länsstyrelsen förutsätter att fortsatt samordning sker med den planerade järnvägen Sturupspendeln så att en god samhällsekonomi uppnås och så att ingrepp i den känsliga natur- och kulturmiljön minimeras.

2009-03-27

343-58463-06
63-C-0022

Länsstyrelsen förutsätter också att en eventuell samordning sker med det pågående arbetet med den fördjupade översiktsplanen för Malmö Sturups flygplats.

Sammanfattning

- Vid en sammanvägd bedömning förordar Länsstyrelsen ny sträckning av E65 enligt alternativ 2A. En viktig förutsättning är att befintlig väg E65 minskas i omfattning och anpassas till omgivande landskap.
- För att undvika en ny barriäreffekt av alternativ 2A är det mycket viktigt att planera för tillräckligt stora passager under vägen.
- Länsstyrelsen anser att samordningen av utbyggnaden av Sturupspendeln och E65 är en förutsättning för att kunna minimera de miljökonsekvenser utredningen beskriver.

Bilaga:

Synpunkter inför fortsatt arbete med arbetsplanen för väg E65, delen Svedala - Börringe

I handläggningen av detta ärende har deltagit kommunikationsdirektör Stefan Malmberg, (beslutande), Karin Olsson, (föredragande) *enheten för samhällsplanering*, Magdalena Lindberg Eklund, *fiske- och vattenvårdsenheten*, Peter Malmquist, *miljöskydds-enheten industri*, Monika Nordvall, *naturvårdsenheten*, Ronny Andersson, *enheten för samhällsskydd och beredskap* samt Mats Riddersporre och Alice Öberg, *kulturmiljöenheten*.

Stefan Malmberg

Karin Olsson

Kopia via epost till deltagande samt:

Kerstin Nilermark

Region Skåne